

Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen 2019

Perheoikeudellisten sopimusten määrät vähenivät

PÄÄLÖYDÖKSET

- Lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta tehtyjen sopimusten lukumäärä väheni 7,9 % vuonna 2019.
- Voimaan jääneitä elatusapusopimuksia oli 47 622 eli 5,7 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.
- Perheoikeudellisten sopimusten määrät ovat vähentyneet vuonna 2019, mutta myös alle 18-vuotiaiden lasten määrä on vähentynyt (-0,9 %).
- Isyyksiä vahvistettiin 4,6 % vähemmän kuin edellisellä vuonna.
- Isyys tunnustettiin ennen lapsen syntymää 83 prosentissa tapauksista eli useammin kuin edellisellä vuonna (81 prosentissa).
- Äitiyden tunnustaminen on ollut mahdollista 1.4.2019 alkaen. Tämä tilasto ei sisällä näitä tapauksia.

Lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta vahvistettiin 45 181 sopimusta, mikä on lähes 3 900 vähemmän (-7,9 %) kuin vuonna 2018. Näissä sovittiin lapsen huollosta 27 214 kertaa, tapaamisesta 23 222 ja asumisesta 16 040 kertaa.

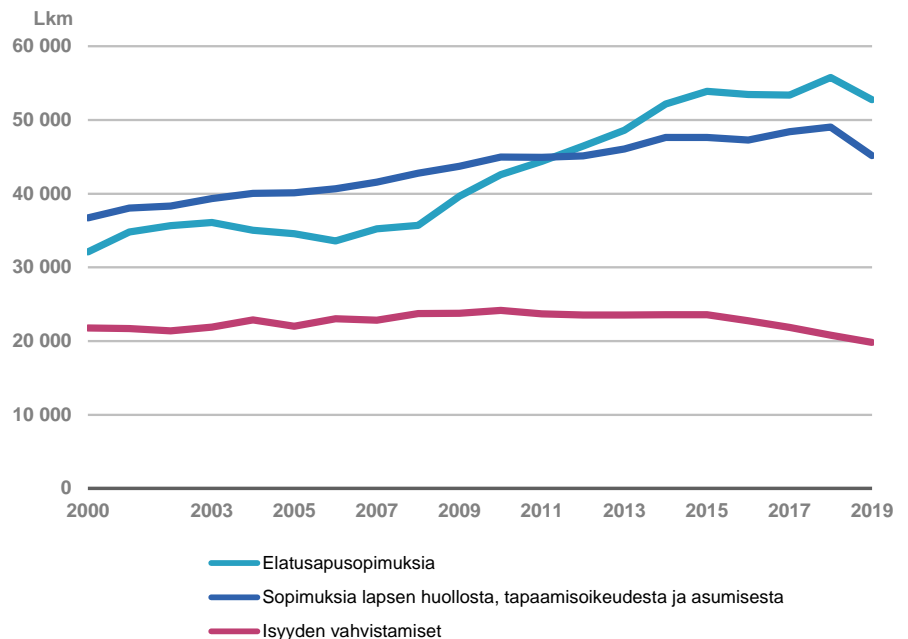
Huoltosopimuksista 93 prosentissa sovittiin yhteishuollosta, kuudessa prosentissa yksinhuollosta äidille ja yhdessä prosentissa yksinhuollosta isälle. Yhteishuoltosopimuksen tehneistä vanhemmista asui yhdessä 67 prosenttia ja 33 prosenttia erillään.

Erillään asuvien vanhempien lapsen asumisesta esim. vuoroviikoin vanhempiensa luona sovittiin 3 330 lapselle vuonna 2019. Sopimuksia tehtiin 232 vähemmän kuin vuonna 2018.

Vuonna 2019 vahvistettiin yhteensä 52 745 elatusapusopimusta. Sopimukset koskivat 5,0 prosenttia koko maan alle 18-vuotiaista. Sopimuksia vahvistettiin noin 3 000 vähemmän kuin vuonna 2018.

Suomessa vahvistettiin vuonna 2019 yhteensä 19 839 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyys. Määrä on vähentynyt vuodesta 2016 lähtien vuosittain noin tuhannella tapauksella. Vuonna 2019 vahvistamisten määrä väheni 4,6 prosenttia (956 tapausta). Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten määrä on vähentynyt, vuodessa 2,4 prosentilla. Tunnustamisista 83 prosenttia vastaanotettiin äitiysneuvolassa tai lastenvalvojalla ennen lapsen syntymää. Tämä on ollut mahdollista vuoden 2016 alusta.

Kuvio 1. Perheoikeudelliset sopimukset sekä vahvistetut isyydet 2000–2019

Anne Forss

etunimi.sukunimi@thl.fi

Salla Säkkinen

etunimi.sukunimi@thl.fi

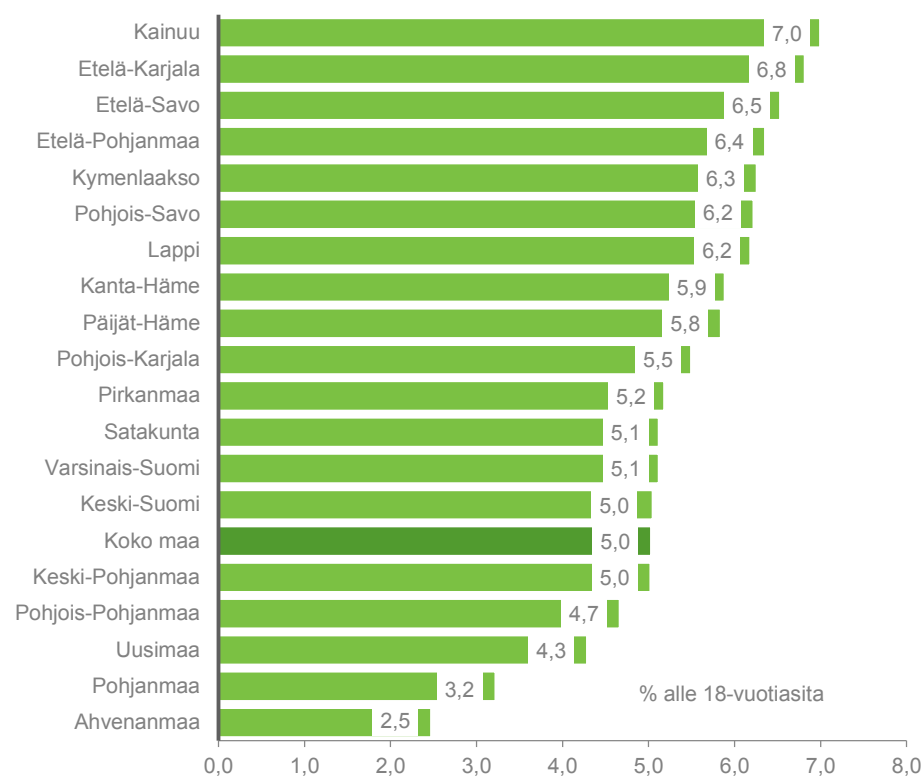
Elatusapusopimus

Elatusapusopimuksella sovitaan lapsen elatukseen maksettavan elatusavun määrästä ja suorittamisesta. Sopimuksella turvataan lapsen elatus, jos vanhempi ei muulla tavoin huolehdi lapsen elatuksesta taikka jos lapsi ei pysyvästi asu vanhempiensa luona. Sopimus vahvistetaan joko kunnan sosiaalitoimessa tai tuomioistuimen päätöksellä.

Vahvistetut elatusapusopimukset

Kuntien sosiaalitoimi vahvisti vuonna 2019 yhteensä 52 745 elatusapusopimusta. Koko maassa sopimukset koskivat 5,0 prosenttia alle 18-vuotiaista. Maakunnista eniten sopimuksia vahvistettiin Kainuun (7,0 %), ja Etelä-Karjalan (6,8 %) maakunnissa. Vähiten elatusapusopimuksia vahvistettiin Ahvenanmaalla (2,5 %) ja Pohjanmaalla (3,2 %) (kuvio 2).

Kuvio 2. Vahvistetut elatusapusopimukset, osuus alle 18-vuotiaista maakunnittain 2019

Kaikista vuoden 2019 aikana vahvistetuista elatusapusopimuksista 20 prosentissa muutettiin aiemmin tehtyä sopimusta (liitetaulukko 1a). Yleisimmin sopimuksen muutoksen syynä oli elatusavun alentaminen (71 % tapauksista). Euromäärä jätettiin vahvistamatta 41 prosentissa elatusapusopimuksista (19 495 sopimusta). Syynä oli esim. elatusvelvollisen puutteellinen elatuskyky. Euromääriin vahvistetut elatusapusopimukset olivat valtaosin rahasummaltaan pieniä. Sopimus oli suuruusluokaltaan yleisimmin alle 67 euroa/kk /lapsi (19 %) (liitetaulukko 1b).

Taulukko 1. Perheoikeudelliset sopimukset 2015–2019, kpl

Taulukko otsikko	2015	2016	2017	2018	2019
Elatusapusopimuksia	53 879	53 444	53 379	55 785	52 745
%-osuus alle 18-vuotiaista	5,0	5,0	5,0	5,3	5,0
Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta	47 650	47 283	48 419	49 043	45 181
joissa sovittu					
lapsen huollosta	33 479	31 421	29 452	29 727	27 214
asumisesta					
äidin luona	15 169	14 253	14 261	14 358	12 946
isän luona	2 992	3 065	3 129	3 418	3 072
tapaamisoikeudesta	22 398	22 542	25 106	25 920	23 222

Lapsen huolto-, asumis- ja tapaamisoikeussopimus

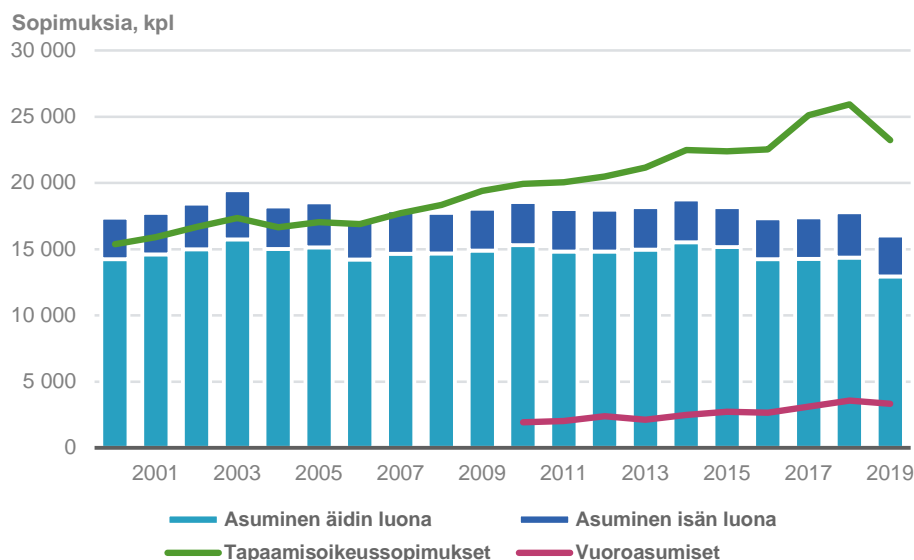
Lapsen huolto-, asumis- ja tapaamisoikeussopimus merkitsee kirjallista sopimusta vanhempien välillä. Sopimus sisältää erilliset osiot lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta. Huolto-osiossa määritellään kenelle uskotaan lapsen huolto. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta sekä muista henkilökohtaisista asioista.

Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta

Kuntien sosiaalitoimi vahvisti vuonna 2019 yhteensä 27 214 sopimusta lapsen huollosta. Näistä 93 prosentissa sovittiin yhteishuollosta. Yhteishuoltosopimuksen tehneistä vanhemmista on kerätty vuodesta 2016 lähtien tietoa siitä asuvatko vanhemmat yhdessä vai erillään. Vuonna 2019 vanhemmista asui yhdessä 67 prosenttia ja 33 prosenttia erillään. Yksinhuollosta äidille sovittiin kuudessa prosentissa ja yksinhuollosta isälle yhdessä prosentissa tapauksista. Lapsen huollosta tehtiin 27 214 sopimusta vuonna 2019 eli yli 2 500 vähemmän kuin vuonna 2018.

Valtaosa, eli 81 prosenttia, asumissopimuksista (sopimuksia yhteensä 16 040) tehdään edelleen äidin luona asumisesta. Asumissopimuksen lisäksi voidaan sopia myös vuoroasumisesta (esim. laajennetulla tapaamisoikeussopimuksella). Erillään asuvien vanhempien lapsen asumisesta esim. vuoroviikoin vanhempiensa luona sovittiin 3 330 lapselle vuonna 2019. Vuoroasumisten osuus oli 19 prosenttia asumissopimusten määrästä (kuvio 3).

Kuvio 3. Sosiaalitoimen vahvistamat sopimukset asumisesta ja tapaamisoikeudesta 2000–2019

Olosuhdeselvitykset

Valtaosa vanhemmista sopii keskenään lapsen asumiseen, huoltoon ja tapaamiseen liittyvistä asioista. Ristiriitatilanteessa käräjäoikeus pyytää tarvittaessa sosiaaliviranomaiselta selvityksen perheen tilanteesta. Sosiaaliviranomaisen lausunto (olosuhdeselvitys) sisältää kertomuksen esim. kotikäynneistä ja lapsen mielipiteen selvittämisestä. Tällaisia selvityksiä tehtiin vuonna 2019 yhteensä 1 208 (liitetaulukko 2). Selvitysten määrä on pysynyt tasaisena 2000-luvun. Kukin selvitys lasketaan mukaan vain kerran, vaikka kaksi kuntaa olisi osallistunut selvityksen tekoon.

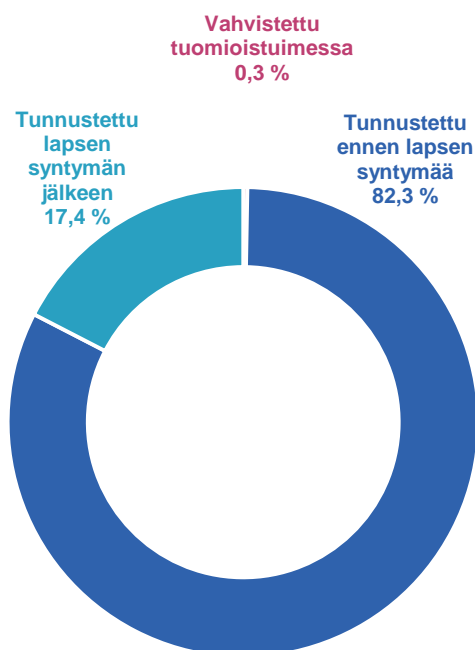
Isyyden selvittäminen, tunnustaminen ja vahvistaminen

Vuonna 2019 vahvistettiin 19 839 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyys (liitetaulukko 3). Lukuun sisältyvät avoliitossa asuvien vanhempien lapsille vahvistetut isyydet. Isyys vahvistettiin 956 lapselle vähemmän kuin edellisellä vuonnalla. Kun määrä suhteutetaan avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten määrään¹, taso on pysynyt samana kuin

¹ Suomen virallinen tilasto (SVT): Syntyneet [verkkajulkaisu]. ISSN=1798-2391. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 3.6.2020]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/synt/index.html>

aiempinakin vuosina (95–98 prosenttia). Lähes kaikki isyydet vahvistettiin maistraatissa tunnustamisen perusteella ja vain 56 isyyttä vahvistettiin tuomioistuimessa. 1.1.2016 astui voimaan isyyslaki², joka mahdollistaa isyyden tunnustamisen ennen lapsen syntymää. Tätä mahdollisuutta käytettiin 82 prosentissa vahvistetuista isyksistä.

Kuvio 4. Isyyden tunnustamisten ja tuomioistuimessa vahvistettujen isyyksien osuudet kaikista vahvistetuista isyksistä 2019

Lapsen syntymää edeltäviä isyyden tunnustamisia peruutettiin / kiistettiin hyvin vähän, ainoastaan 17 tapauksessa. Syntymää edeltäneitä tunnustamisia oli yhteensä 16 329.

Isyyden selvittämisiä keskeytettiin vuonna 2019 yli 200 vähemmän kuin edellisellä vuonna (keskeytyksiä 567). Avioliiton aikana syntyneen lapsen vanhemmat pyysivät isyyden selvittämistä kuuden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä 50 lapsen osalta.

Oikeusgeneettisiä isyystutkimuksia tehtiin vuonna 2019 lastenvalvojan tilauksesta yhteensä 1 563 eli hieman vähemmän kuin vuonna 2018 (1 612) (liitetaulukko 4). Oikeusgeneettisten isyystutkimusten tutkimusmäärät saadaan THL:n oikeusgenetiikkayksiköstä.

Äitiyden tunnustaminen ja vahvistaminen

Äitiyslaki³ tuli voimaan 1.4.2019. Lapselle voidaan vahvistaa toinen äiti hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella (3 §). Äitiyden tunnustamiset ja vahvistamiset eivät ole toistaiseksi mukana tilastotiedonkeruussa.

² [Isyyslaki \(11/2015\)](#)

³ [Äitiyslaki 253/2018](#)

Käsitteet ja määritelmät

Avioliitolla tarkoitetaan kahden henkilön välistä liittoa, joka vahvistetaan vihkimällä. Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat muuttaa parisuhteensa avioliitoksi tekemällä sitä koskevan yhteisen ilmoituksen Digi- ja väestötietovirastolle.

Avoliitolla tarkoitetaan vakiintunutta parisuhdetta, jossa kaksi henkilöä asuu yhteisessä taloudessa, mutta eivät ole avioliitossa keskenään.

Elatusavulla tarkoitetaan elatusvelvollisen maksamaa avustusta elatuksen turvaamiseksi lapselle, joka ei asu pysyvästi hänen luonaan.

Elatustukea maksetaan lapselle, jolle ei makseta elatusapua tai elatusapu on riittämätön lapsen elatukseen. Elatustuen maksaa Kansaneläkelaitos.

Elatusapusopimuksella sovitaan lapsen elatukseen maksettavan elatusavun määrästä ja suorittamistavasta. Sopimuksella turvataan lapsen elatus, jos vanhempi ei muulla tavoin huolehdi lapsen elatuksesta taikka jos lapsi ei pysyvästi asu vanhempansa luona. Sopimus vahvistetaan joko kunnan sosiaalitoimessa tai tuomioistuimen päätöksellä.

Elatusapusopimuksella, joka jätetään vahvistamatta (nk. 0-sopimus) tarkoitetaan elatusapusopimusta, jossa elatusavun suuruudeksi on merkitty 0 euroa. Elatusapusopimus vahvistetaan nollaksi esim. sellaisissa tapauksissa, joissa elatusvelvollisella on puutteellinen maksukyky. Osa kunnista on kirjannut tietoja 0-sopimukset kohtaan Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta ja osa elatusapusopimusten suuruusluokkaan alle 67,28 euroa/kk.

Isyyden selvittämisen tarkoituksena on hankkia sellaisia tietoja, joiden nojalla isyys voidaan vahvistaa tai todentaa. Selvittämisestä vastaa lastenvalvoja.

Isyys voidaan tunnustaa ennen lapsen syntymää äitiysneuvolassa tai lastenvalvojalla, jos isyyden suhteen ei ole epäselvyyttä ja vanhempien henkilöllisyydet voidaan todeta luotettavasti. Lapsen syntymän jälkeen isyyden tunnustamisen vastaanottaa lastenvalvoja, mutta tunnustamislauseman voi vastaanottaa myös Suomen edustuston virkamies, henkikirjoittaja, julkinen notaari tai vihkipää.

Isyyden vahvistamisella tarkoitetaan prosessia, jossa vahvistetaan lapselle isä. Isyys voidaan vahvistaa joko tunnustamisen perusteella Digi- ja väestötietovirastossa tai isyyden vahvistamista koskevan oikeudenkäynnin seurauksena tuomioistuimen päätöksellä.

Lapsella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta.

Lapsen huolto-, asumis- ja tapaamisoikeussopimus merkitsee kirjallista sopimusta vanhempien välillä. Sopimus sisältää erilliset osiot lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta. Huolto-osiossa määritellään kenelle uskotaan lapsen huolto. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta sekä muista henkilökohtaisista asioista. Sopimus on esitettävä sosiaalitoimen (tai tuomioistuimen) vahvistettavaksi, mikäli siitä halutaan juridisesti täytäntöönpanokelpoinen. Päätöstä tehtäessä on ennen muuta otettava huomioon lapsen etu ja lapsen toivomukset.

Perheoikeudellisella sopimuksella sovitaan erilaisista perhettä koskevista asioista. Lasta koskevia perheoikeudellisia sopimuksia ovat esim. asumissopimus, elatusapusopimus, lapsen huoltoa koskeva sopimus ja tapaamisoikeussopimus.

Rekisteröidyllä parisuhteella tarkoitetaan kahden samaa sukupuolta olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön rekisteröityä parisuhdetta.

Vuoroasumisessa lapsi asuu molempien vanhempien luona esim. vuoroviikoin. Vuoroasuminen sovitaan esim. laajennetulla tapaamisoikeussopimuksella. Koska lapsi voi olla kirjoilla vain toisen vanhemman luona, on tehty erikseen sopimus myös lapsen asumisesta.

Äitiyden vahvistaminen. Lapsen synnyttäneen äidin lisäksi myös hedelmöityshoitoon suostumuksen antanut nainen voidaan vahvistaa lapsen äidiksi Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä. Jos isyys lapseen nähden on isyyslain (11/2015) mu-

kaisesti todettu tai vahvistettu tai se voidaan todeta tai vahvistaa, äitiyttä ei voida vahvistaa. Äitiydenvahvistamiset eivät ole toistaiseksi mukana tilastotiedonkeruussa.

Äitiys voidaan tunnustaa ennen lapsen syntymää äitiysneuvolassa tai lastenvalvojalla. Tunnustaminen on mahdollista, mikäli hedelmöityshoidosta esitetään hedelmöityshoitoklinikan antama todistus ja suostumus hedelmöityshoittoon on annettu 1.4.2019 jälkeen. Lisäksi vanhempien henkilöllisyydet tulee voida todeta luotettavasti. Tunnustamista ei voida vastaanottaa, mikäli on syytä epäillä, ettei tunnustajaa voida vahvistaa lapsen äidiksi. Lapsen syntymän jälkeen äitiyden tunnustamisen vastaanottaa yleensä lastenvalvoja, mutta tunnustamislausuman voi vastaanottaa myös Suomen edustuston virkamies, henkikirjoittaja, julkinen notaari tai vihkipöytä. Äitiyden tunnustamiset eivät ole toistaiseksi mukana tilastotiedonkeruussa.

Taulukoissa käytetyt symbolit - Följande tecken används i tabeller - Symbols used in the tables

.. tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

.. uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges eller underställd sekretessbestämelse.

.. data unavailable, too uncertain for presentation or governed by data confidentiality.

---

www.thl.fi/tilastot/lapsenelatus

Laatuseloste (SVT)

Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen -tilasto

Tilastotietojen relevanssi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää vuosittain tietoja lapsen elatuksesta, huollosta sekä isyyden selvittämisestä. Tietoja on kerätty vuodesta 1993 lähtien. Tilasto sisältää vuosittaiset tiedot kuntien sosiaalitoimien vahvistamista elatusapusopimuksista, lukumäärätietoja isyyden selvittämisestä ja vahvistamisesta sekä sosiaalitoimien vuoden aikana vahvistamista sopimuksista lapsen huollosta, asumisesta sekä tapaamisoikeudesta. Henkilötason tietoja ei kerätä.

Tilastoraportti on tarkoitettu hallintoviranomaisille, kuntien elatus- ja huoltosopimusasioita sekä isyysasioita hoitaville henkilöille, suunnittelijoille ja tutkijoille, joilla on tarve saada nopeasti mahdollisimman ajantasaista tietoa elatusapusopimuksista, isyyden selvittämisistä tai lapsen huollosta.

Tilastoraportin tekstiosassa on selitetty käytetyt käsitteet ja määritelmät.

Tietojenkeruu perustuu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin (668/2008), jonka mukaan THL:n lakisääteinen tehtävä on mm. tutkia ja seurata väestö hyvinvointia ja terveyttä sekä tutkia, seurata, arvioida ja kehittää sekä ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa (2 §).

Menetelmäkuvaus

Tilaston tiedot kerätään kaikista Suomen kunnista. Kunnista kerätään vuosittain tiedot vahvistetuista elatusapusopimuksista, isyyden selvittämisistä ja vahvistamisista sekä huolto-, asumis- ja tapaamisoikeussopimuksista. Niille kunnille, jotka eivät vastaa määräaikaan mennessä, lähetetään huomautus. Viime vuosina tiedot on saatu kaikilta kunnilta tai tiedot ovat puuttuneet vain joltakin kunnalta. Oikeusgeneettisten isyystutkimusten tutkimusmäärät saadaan THL:n oikeusgenetiikkayksiköstä.

Tilaston kattavuus on lähes aina 100 prosenttia.

Tiedot kerätään kunnilta sähköisellä lomakkeella summatietona. Henkilötason tietoja ei kerätä.

Lapsen asemaa sääntelevät laki lapsen elatuksesta (704/1975), laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983), isyyslaki (11/2015) sekä äitiyslaki 253/2018. Adoptio-oikeudesta on säädetty myös laissa rekisteröidystä parisuhteesta (950/2001).

Väkilukutiedot ovat ajankohdalta 31.12.2019.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tiedot perustuvat kuntien ilmoittamiin lukuihin. Epäselvien tapausten selvittämiseksi saatuja tietoja verrataan kunnan edellisen vuoden tietoihin. Tarvittaessa kuntaa pyydetään tarkistamaan annetut tiedot.

Tilastosta löytyneet mahdolliset epätarkkuudet korjataan vuosittain. Tämä koskee myös aiempien vuosien tietoja.

Kunnilla on ollut vaihtelevia käytäntöjä kirjata elatusapusopimusten 0-sopimukset. Osa kunnista on kirjannut 0-sopimukset kohtaan Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta ja osa elatusapu-sopimusten suuruusluokkaan alle 67,28 euroa/kk. Elatusapusopimus vahvistetaan nollassi esim. sellaisissa tapauksissa, joissa elatusvelvollisella on puutteellinen maksukyky. Vuonna 2015 kunnille lähetettiin lisäohjeistusta.

Yhteishuoltosopimukset sekä isyyden selvittäminen, tunnustaminen ja vahvistaminen (2016 lähtien)

Tiedonkeruulomakkeella olleisiin uusiin kysymyksiin on joillakin kunnilla ollut vaikeuksia vastata ensimmäisenä vuonna, joten tiedot eivät ole täysin kattavat vuodelta 2016.

- Yhteishuoltosopimuksen tehneistä vanhemmista on kysytty vuodelta 2016 ensimmäisen kerran asuvatko lapsen vanhemmat yhdessä vai erikseen. Kysymykseen vanhempien asumisesta yhdessä tai erillään ei saatu vastausta 50:ltä kunnalta.
- Muutama kunta ei pystynyt ilmoittamaan ennen lapsen syntymää vastaanotettujen isyyden tunnustamisten määrää. Tiedot niistä puuttuvat tai on merkitty lapsen syntymän jälkeen tunnustetuiksi.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen -tilasto on THL:n kerran vuodessa tuottama tilasto. Tilasto ilmestyy touko-kesäkuussa, jolloin julkaistaan edellisen vuoden tiedot.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys / selkeys

Tilastoraportit julkaistaan [THL:n verkkosivuilla](#).

Tiedot on saatavana kunnittain ja maakunnittain. Osa tiedoista on saatavana [Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetistä](#) kunnittain ja muilla aluejaoilla.

Tilastoraportissa on kuvattu keskeiset tulokset ja selitetty käytetyt käsitteet ja määritelmät.

Tilastojen vertailukelpoisuus

THL (aikaisemmin Stakes) on kerännyt tietoja vuodesta 1993 lähtien. Sitä ennen tilastoinnista vastasi sosiaali- ja terveyshallitus.

Vuoden 1999 tiedoista lähtien vähennettiin tiedonkeruuta isyyden selvittämisen ja vahvistamisen sekä lapsen huollon ja tapaamisoikeuden osalta.

Tiedonkeruuseen lisättiin vuonna 2008 kysymys vuoroasumisesta. Vuosina 2008 ja 2009 tietoa ei saatu kaikista kunnista. Vuoroasumisten määrää koskeva tieto on siten vertailukelpoinen vuodesta 2010 lähtien.

Elatustuen maksatus ja tilastointi siirtyi 1.4.2009 lähtien Kelaan. Elatustukea koskevista tiedoista on vuoden 2010 tilastosta alkaen mukana vain vahvistetut elatusapusopimukset. Kelan tilastoinnista löytyy tietoa [Tilasto elatustuesta](#)- sivulta.

Vuoden 2009 tiedonkeruuseen lisättiin kysymykset rekisteröidyssä parisuhteessa eläville samaa sukupuolta oleville puolisolille tehdyistä sopimuksista lapsen huollosta ja asumisesta.

Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Tilastoraportti sisältää kattavasti koko maan tiedot tehdyistä elatussopimuksista, lapsen huollosta ja isyyden selvittämisistä.

Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen 2019 -tilaston erityiskysymykset

Vuodelta 2019 tilastossa on mukana tiedot kaikista kunnista.

Underhåll och vårdnad av barn samt utredning av faderskap 2019

Mängden familjerättsliga avtal minskade

CENTRALA RÖN

- Antalet avtal om vårdnad om barn, boende och umgängesrätt minskade med 7,9 procent 2019.
- Antalet avtal om underhållsbidrag som förblev i kraft var 47 622, dvs. 5,7 procent färre än året innan.
- Antalet familjerättsliga avtal minskade 2019, men även antalet barn under 18 år minskade (-0,9 %).
- 4,6 procent färre faderskap fastställdes än året innan.
- Faderskapet erkändes i 83 procent av fallen före barnets födelse, dvs. oftare än året innan (81 procent).
- Erkännande av moderskap har varit möjligt från och med 1.4.2019. Denna statistik innehåller inte dessa fall.

45 181 avtal om vård av barn, barnets boende och umgängesrätt fastställdes, vilket är nästan 3 900 färre (-7,9 %) än 2018. I dessa kom man överens om barnets vårdnad 27 214 gånger, umgängesrätt 23 222 och boende 16 040 gånger.

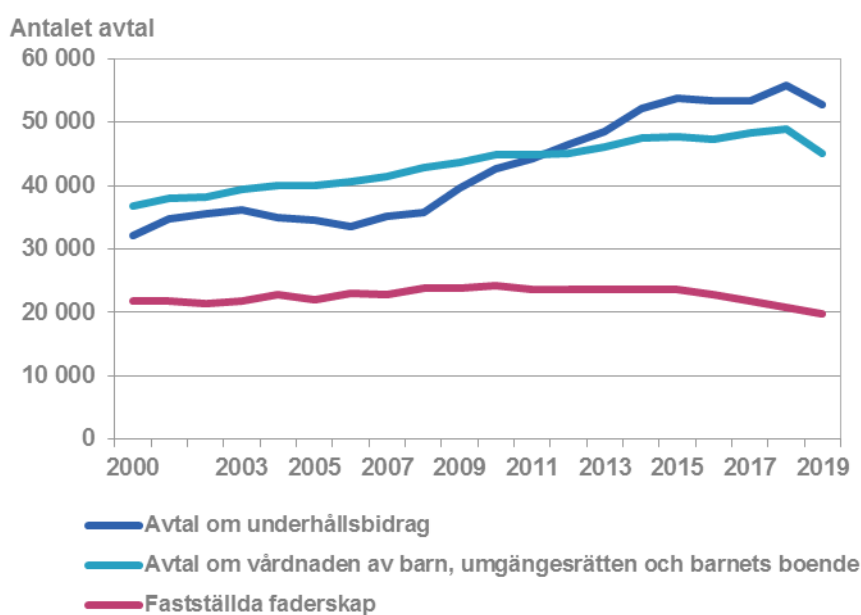
I 93 procent av vårdnadsavtalen kom man överens om gemensam vårdnad, i sex procent om ensamvårdnad för modern och i en procent om ensamvårdnad för fadern. Av de föräldrar som ingått avtal om gemensam vårdnad bodde 67 procent tillsammans och 33 procent separat.

År 2019 ingicks 3 330 avtal om barns boende hos föräldrar som bor på olika håll, exempelvis alternerande veckor hos respektive förälder. 232 färre avtal ingicks än 2018.

År 2019 fastställdes sammanlagt 52 745 underhållsbidrag. Avtalen gällde 5,0 procent av alla barn under 18 år i landet. Cirka 3 000 färre avtal fastställdes än 2018.

År 2019 fastställdes i Finland faderskapet för totalt 19 839 barn som fötts utom äktenskapet. Antalet har minskat årligen sedan 2016 med cirka tusen fall. 2019 minskade mängden fastställanden med 4,6 procent (956 fall). Mängden barn som föddes utanför äktenskapet minskade med 2,4 procent under året. Av erkännandena mottogs 83 procent på mödrarådgivningen eller hos barnatillsyningsmannen före barnets födelse. Detta har varit möjligt sedan början av år 2016.

Figur 1. Antalet familjerättsliga avtal som fastställts av socialväsendet och fastställande av faderskap år 2000–2019

Anne Forss

fornamn.efternamn@thl.fi

Salla Säkkinen

fornamn.efternamn@thl.fi

Child maintenance and custody as well as determination of paternity 2019

The number of family law agreements decreased

MAIN FINDINGS

- The number of agreements on child custody, residence and right of access decreased by 7.9% in 2019.
- The number of maintenance agreements that remained in force was 47,622, which is 5.7% less than the year before.
- The number of family law agreements has decreased in 2019, but the number of children under the age of 18 has also decreased (-0.9%).
- The number of confirmations of paternity fell by 4.6% from the previous year.
- Fathers acknowledged paternity of their child prior to the child's birth in 83 per cent of cases, i.e. more often than in the previous year (81 per cent).
- Acknowledgement of maternity has been possible since 1 April 2019. These statistics do not include such cases.

A total of 45,181 agreements on children's custody, residence, and right of access were confirmed, which is almost 3,900 fewer agreements (-7.9%) than in 2018. The agreements concerned child custody in 27,214 instances, right of access in 23,222 instances, and residence in 16,040 instances.

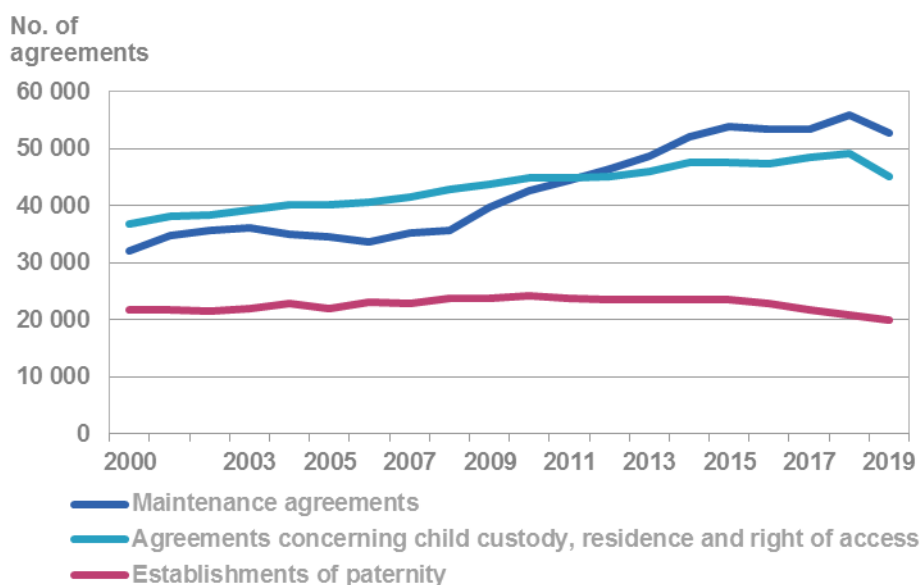
Regarding child custody agreements, 93 per cent concerned joint custody, while six per cent awarded sole custody to the mother and one per cent to the father. Of the parents who had concluded a joint custody agreement, 67 per cent lived together and 33 per cent lived apart.

In 2019, agreements concerning 3,330 children were made on the residency of the child of parents living apart (e.g. on alternative weeks). The number of the agreements made was 232 fewer than in 2018.

In 2019, a total of 52,745 child support agreements were made. These agreements pertained to 5.3 per cent of all under 18-year-olds in Finland. The number of the agreements made was 3,000 fewer than in 2018.

In 2019, the paternity of 19,839 children born outside of wedlock was established. The number has decreased by approximately a thousand cases per year since 2016. In 2019, the number of confirmations decreased by 4.6 per cent (956 cases). The number of children born out of wedlock has decreased, by 2.4 per cent a year. In 83 per cent of cases, paternity was established during visits to a maternity clinic or to a child welfare supervisor prior to the birth of the child. This has been possible from the beginning of 2016.

Figure 1. Agreements under family law confirmed by social welfare services and cases of confirmed paternity, 2000–2019.

Anne Forss
 firstname.lastname@thl.fi

Salla Säkkinen
 firstname.lastname@thl.fi

Liitetaulukot – Tabellbilagor – Appendix tables

Liitetaulukko 1a – Tabellbilaga 1a – Appendix table 1a:

Elatusavun vahvistaminen 2009–2019

Fastställande av underhållsbidrag 2009–2019

Confirmation of maintenance payments 2009–2019

Liitetaulukko 1b – Tabellbilaga 1b – Appendix table 1b:

Sopimukset vuoden viimeisen elatusavun euromäärän mukaan euroa/kk/lapsi 2014–2019, käyvin hinnoin

Avtal enligt eurobeloppet för årets sista underhållsbidrag euro/månad/barn 2014–2019, gängse priser

Agreements according to the amount of the year's last maintenance payment, €/month/child 2014–2019, current prices

Liitetaulukko 2 – Tabellbilaga 2 – Appendix table 2:

Lapsen huolto, asuminen ja tapaamisoikeus 2013–2019

Vårdnad av barn, barnets boende och umgängesrätt 2013–2019

Child custody, residence and right of access 2013–2019

Liitetaulukko 3 – Tabellbilaga 3 – Appendix table 3:

Isyyden selvittäminen ja vahvistaminen 2013–2019

Utredning och fastställande av faderskap 2013–2019

Determination and establishment of paternity 2013–2019

Liitetaulukko 4 – Tabellbilaga 4 – Appendix table 4:

Lastenvalvojien tilaamat oikeusgeneettiset isyystutkimukset maakunnittain 2016–2019

Rättsgenetiska faderskapsundersökningar som beställts av barnatillsyningsmannen efter landskap 2016–2019

Forensic genetic paternity tests requested by child welfare supervisors by province in 2016–2019

Liitetaulukko 1a. Elatusavun vahvistaminen 2009–2019

Tabellbilaga 1a. Fastställande av underhållsbidrag 2009–2019

Appendix table 1a. Confirmation of maintenance payments 2009–2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sosiaalitoimen vahvistamia elatusapusopimuksia vuoden aikana yht.											
Antal av socialnämnden fastställda avtal om underhållsbidrag under året sammanlagt <i>Maintenance agreements confirmed by a Social Welfare Board during year, total</i>	39 643	42 598	44 385	46 457	48 607	52 173	53 879	53 444	53 379	55 785	52 745
Niistä sopimuksia, joilla aikaisempaa elatusavun euromäärää on - Därav avtal om ändring av tidigare eurobelopp - Of which agreements with an altered amount of payment											
- alennettu, kpl - sänkta underhållsbidrag, st. - reduced amount, number	5 730	6 219	6 518	6 702	6 951	7 642	7 833	7 954	7 790	7 875	7 498
- % muutetuista sopimuksista - % av ändrade avtal - % of changed agreements	66,1	67,4	67,0	66,2	70,6	71,2	72,9	71,6	71,0	71,2	71,1
- korotettu, kpl - höjda underhållsbidrag, st. - higher amount, number	2 940	3 012	3 207	3 426	2 892	3 085	2 916	3 151	3 187	3 191	3 054
- % muutetuista sopimuksista - % av ändrade avtal - % of changed agreements	33,9	32,6	33,0	33,8	29,4	28,8	27,1	28,4	29,0	28,8	28,9
- muutettuja sopimuksia yhteensä - antal ändrade avtal totalt - changed agreements, total	8 670	9 231	9 725	10 128	9 843	10 727	10 749	11 105	10 977	11 066	10 552

Liitetaulukko 1b. Sopimukset vuoden viimeisen elatusavun euromäärän mukaan euroa/kk/lapsi 2014–2019, käyvin hinnoin

Tabellbilaga 1b. Avtal enligt eurobeloppet för årets sista underhållsbidrag euro/månad/barn 2014–2019, gängse priser

Appendix table 1b. Agreements according to the amount of the year's last maintenance payment, €/month/child 2014–2019, current prices

	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
alle - under - below 67,28 € ¹⁾	9 659	21,4	12 586	25,7	11 527	24,0	10 597	21,7	10 415	20,6	9 031	19,0
67,28 - 100,90 €	4 615	10,2	4 493	9,2	4 242	8,8	4 076	8,4	4 039	8,0	3 831	8,0
100,91 - 134,54 €	1 041	2,3	972	2,0	998	2,1	1 100	2,3	1 067	2,1	1 053	2,2
134,55 - 168,18 €	7 661	17,0	7 233	14,8	7 260	15,1	7 532	15,4	8 216	16,3	7 472	15,7
168,19 - 235,45 €	4 277	9,5	4 125	8,4	3 874	8,1	3 695	7,6	3 856	7,6	3 657	7,7
235,46 - 302,73 €	2 170	4,8	2 107	4,3	2 097	4,4	2 091	4,3	2 030	4,0	2 031	4,3
yli - över - above 302,73 €	1 073	2,4	1 181	2,4	1 121	2,3	1 129	2,3	1 080	2,1	1 052	2,2
Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta ⁽¹⁾ <i>Underhållsbidraget har inte fastställts</i> ⁽¹⁾ <i>Amount of maintenance payment unconfirmed</i> ⁽¹⁾	14 607	32,4	16 221	33,2	16 870	35,2	18 535	38,0	19 780	39,2	19 495	40,9
Yhteensä - Sammanlagt - Total	45 103	100	48 918	100	47 989	100	48 755	100	50 483	100	47 622	100
Kertasuoritteisia / osittain kertasuoritteisia sopimuksia vuoden aikana yhteensä, kpl Avtal om engångsersättning/delvis engångsersättning under året sammanlagt, st. <i>Lump-sum/partly lump-sum agreements during year, number</i>	29		38		24		29		16		26	

¹⁾ **Sisältää euromääräksi 0 vahvistettuja sopimuksia (2014-2015).**

Innehåller avtal om underhållsbidrag som fastställts till 0 euro (2014-2015).

Includes maintenance agreements where the sum has been confirmed at EUR 0 (2014-2015).

Liitetaulukko 2. Lapsen huolto, asuminen ja tapaamisoikeus 2013–2019
 Tabellbilaga 2. Vårdnad av barn, barnets boende och umgängesrätt 2013–2019
 Appendix table 2. Child custody, residence and right of access 2013–2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
2.1. Sosiaalitoimen vuoden aikana vahvistamia sopimuksia lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta kaikkiaan, kpl	46 060	47 614	47 650	47 283	48 419	49 043	45 181
Antal av socialnämnden under året fastställda avtal om vårdnaden av barn, barnets boende och umgängesrätten sammanlagt, st. <i>Agreements on child custody, residence and right of access confirmed by a Social Welfare Board during year, number</i>							
niistä - varav - of which							
- uusia sopimuksia, kpl - nya avtal, st. - <i>new agreements, number</i>	37 581	39 055	38 644	38 006	38 551	38 478	35 752
- sopimuksia, joilla muutettu tuomioistuimen päätöstä, kpl avtal genom vilka domstolsbeslut ändrats, st. <i>agreements altering the court decision, number</i>	338	331	339	353	420	512	461
- sopimuksia, joilla muutettu sosiaalitoimen vahvistamaa sopimusta, kpl avtal genom vilka av socialnämnden fastställda avtal ändrats, st. <i>agreements altering agreements confirmed by a Social Welfare Board, number</i>	8 141	8 228	8 667	8 924	9 448	10 053	8 968
2.2. Sopimuksia lapsen huollosta vuoden aikana, yht.	33 910	34 218	33 479	31 421	29 452	29 727	27 214
Avtal om vårdnaden av barn under året, sammanlagt <i>Agreements on child custody during year, total</i>							
niistä sopimuksia - därav avtal - of which agreements on							
- yhteisestä huollosta - gemensam vårdnad - <i>joint custody</i>	31 480	31 810	31 269	29 199	27 358	27 686	25 325
vanhemmat asuvat yhdessä - föräldrarna bor tillsammans - <i>parents live together</i>	..	..	..	13 548 ⁽¹⁾	17 522 ⁽²⁾	18 174	16 944
vanhemmat asuvat erillään - föräldrarna bor inte tillsammans - <i>parents do not live together</i>	..	..	..	7 249 ⁽¹⁾	9 035 ⁽²⁾	9 512	8 381
- huollosta yksin äidille - vårdnaden enbart åt modern <i>custody entrusted to the mother alone</i>	2 147	2 132	2 000	1 935	1 840	1 793	1 645
- huollosta yksin isälle - vårdnaden enbart åt fadern <i>custody entrusted to the father alone</i>	282	272	210	283	251	247	243
- huollosta yksin toiselle rekisteröidyn parisuhteen puolisolle vårdnaden enbart åt den ena registrerade partnern <i>custody entrusted to one of the registered partners</i>	1	4	-	4	3	1	1
2.3. Sopimuksia tapaamisoikeudesta vuoden aikana, kpl	21 161	22 476	22 398	22 542	25 106⁽²⁾	25 920	23 222
Avtal om umgängesrätt under året sammanlagt, st. <i>Agreements on right of access during year, number</i>							
2.4. Sopimuksia asumisesta vuoden aikana, kpl	18 183	18 767	18 170	17 347	17 412	17 796	16 040
Avtal om barnets boende under året, st. <i>Agreements on residence of child during year, number</i>							
- äidin luona - hos modern - <i>with mother</i>	14 975	15 512	15 169	14 253	14 261	14 358	12 946
- isän luona - hos fadern - <i>with father</i>	3 195	3 233	2 992	3 065	3 129	3 418	3 072
- toisen rekisteröidyn parisuhteen puolison luona asumisesta hos den ena registrerade partnern - <i>with one of the registered partners</i>	13	22	9	29	22	20	22
2.5. Vuoroasuminen molempien vanhempien luona⁽³⁾	2 118	2 499	2 727	2 652	3 106	3 562	3 330
Växelvist boende hos båda föräldrarna ⁽³⁾ <i>Dual residence in each parent's home⁽³⁾</i>							
2.6. Annettu selvitys tuomioistuimelle, kpl	1 172	1 081	1 157	1 179	1 128	1 170	1 208
Utredning inlämnad till domstol, st. <i>Report submitted to court, number</i>							

⁽¹⁾ Tietoja ei ole saatu 50:ltä kunnalta. - Uppgifter har inte lämnats av 50 komuner. - *Data have not been obtained from 50 municipalities.*

⁽²⁾ Ks. laatuseloste / Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus. - Se kvalitetsbeskrivning (bara på finska). - *See quality description (only in Finnish).*

⁽³⁾ Tämän lisäksi on sovittu asumisesta (lapsen oltava kirjoilla yhdessä osoitteessa).

Dessutom har barnets boende avtalats (barnet får vara skrivet på endast en adress).

In addition, agreement has also been made on the child's residence (the child is to be registered as living with one parent only).

Liitetaulukko 3. Isyyden selvittäminen ja vahvistaminen 2013–2019

Tabellbilaga 3. Utredning och fastställande av faderskap 2013–2019

Appendix table 3. Determination and establishment of paternity 2013–2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lapsia, joiden isyys vahvistettu - Faderskap fastställt, totalt antal barn - <i>Children involved in establishment of paternity</i>	23 527	23 577	23 580	22 774	21 842	20 795	19 839
Osuus elävänä syntyneistä lapsista, äiti ei aviossa Andel av alla levande födda, modern ej gift <i>Proportion as a percentage of all births, mother not married</i>	96,1	96,2	96,0	96,2	96,8	98,0	95,7
niistä - därav genom - <i>of which</i>							
- tunnustamisen perusteella (maistraatin vahvistamat) - erkännande (fastställda av magistraten) - <i>through acknowledgement (validated by the Local register office)</i>	23 450	23 502	23 524	22 695	21 797	20 738	19 783
niistä - därav - <i>of which</i>							
- lapsen syntymää edeltävät tunnustamiset erkännande före barnets födelse - <i>confirmations before the child's birth</i>	..	..	..	12 573 ⁽¹⁾	17 023	16 709	16 329
- lapsen syntymän jälkeiset tunnustamiset erkännande efter barnets födelse - <i>confirmations after the child's birth</i>	..	..	..	10 122	4 774	4 029	3 454
- tuomioistuimen vahvistamia - fastställda i domstol - <i>by a court decision</i>	75	75	56	79	45	57	56
Lapsen syntymää edeltävien isyyden tunnustamisten peruuttamiset / kiistämiset Erkännanden av faderskap före barnets födelse som återkallats / bestridits <i>Confirmations of paternity made before the child's birth, later cancelled/denied</i>	..	..	..	56	11	16	17
Isyyden selvittäminen keskeytetty - Antal faderskapsutredningar som avbrutits - <i>Interrupted determinations of paternity</i>	983	1 110	1 031	792	847	771	567
niistä - därav - <i>of which</i>							
- lapsen äidin kirjallisella ilmoituksella, kpl med skriftligt meddelande från barnets mor, st. <i>by the mother's written notice, number</i>	721	750	704	..	..	..	..
Isyyden selvittämiset lapsille, jotka syntyneet avioliiton aikana ja vanhemmat pyytäneet isyyden selvittämistä kuuden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä - Utredningar av faderskapet till barn som har fötts under äktenskap och vars föräldrar har begärt att faderskapet utreds inom sex månader efter barnets födelse - <i>Investigations of paternity for children born in marriage where the parents have requested an investigation of paternity within six months of the child's birth.</i>	..	..	..	41	41	55	50

Liitetaulukko 4. Lastenvalvojien tilaamat oikeusgeneettiset isyystutkimukset maakunnittain 2016–2019

Tabellbilaga 4. Rättsgenetiska faderskapsundersökningar som beställts av barnatillsyningsmannen efter landskap 2016–2019

Appendix table 4. Forensic genetic paternity tests requested by child welfare supervisors by province in 2016–2019

	2016	2017	2018	2019
Yhteensä - Totalt - <i>Total</i>	1 765	1 618	1 612	1 563
Ahvenanmaa - Åland	5	3	9	6
Etelä-Karjala - Södra Karelen - South Karelia	30	30	32	30
Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten - South Ostrobothnia	49	48	38	32
Etelä-Savo - Södra Savolax	38	26	25	28
Kainuu - Kajanaland	15	7	21	11
Kanta-Häme - Egentliga Tavastland	38	40	54	40
Keski-Pohjanmaa - Mellersta Österbotten - Central Ostrobothnia	12	17	9	11
Keski-Suomi - Mellersta Finland - Central Finland	74	65	70	46
Kymenlaakso - Kymmenedalen	60	47	42	54
Lappi - Lappland - Lapland	65	66	67	67
Pirkanmaa - Birkaland	193	150	146	149
Pohjanmaa - Österbotten - Ostrobothnia	36	39	42	54
Pohjois-Karjala - Norra Karelen - North Karelia	60	41	40	39
Pohjois-Pohjanmaa - Norra Österbotten - North Ostrobothnia	122	78	98	70
Pohjois-Savo - Norra Savolax	60	52	47	48
Päijät-Häme - Päijänne-Tavastland	77	62	52	57
Satakunta	55	55	51	62
Uusimaa - Nyland	642	641	620	621
Varsinais-Suomi - Egentliga Finland	134	151	149	138

⁽¹⁾ Tietoja ei ole saatu kaikilta kunnalta. - Uppgifter har inte lämnats av alla komuner. - *Data have not been obtained from all municipalities.*